

Opvallende tekst op de luifel van een bijzondere bakkerij in Amsterdam.

Brood en vrede

Amsterdam geeft mij als Groningse Sallander op de Veluwe altijd gemengde gevoelens. Ik zoek er half-onbewust het dorpse en vertrouwde: vaste patronen, rustpunten, boekwinkeltjes, kerken. Er zijn straten om van te houden en straten om te mijden. Het Damrak sla ik meestal over, dat is een smoezelige koopgoot vol prullaria. Dan liever even naar de Wibautstraat. Vooral vanwege bakkerij Hartog, die net 125 jaar bestaat. De brede luifel begroet de passanten met een opschrift van aardse en hartelijke eenvoud: *‘Wat kan een sterf’lijk mens beter wensen, dan koren op ‘t veld, brood en vrede voor alle mensen’*. Die spreuk is nog bedacht door de oude meneer Hartog. In 2013 sprak ik hem toevallig en schreef erover. Wim Hartog was toen 89 (waarvan 75 jaar bakker) en hij fietste nog drie keer per week vanuit Buitenveldert naar ‘zijn’ bakkerij, om voor halve dagen mee te werken. ‘Want als je niks doet, verroest je.’ Deze West-Friese boerenzoon had geen aardigheid in koeien. ‘De oorlog zou niet lang duren, dacht ik. En Aartswoud was maar een klein dorpje, ik wilde wel wat van de wereld zien’, vertelde hij. ‘Als je jong bent, zie je geen gevaar.’ Dat ging maar net goed. De *Arbeitseinsatz* dreef hem naar Hannover, waar hij bijna doodging door vijf liter vocht achter de longen. ‘Voor de zuster die me redde, maak ik nog dagelijks een buiging.’ Zijn oorlogservaringen klinken mee in de vredesspreuk op de luifel. Na de oorlog was er geen werk. Hij reisde naar Zwitserland en werd leerling-bakker, in Sankt-Gallen. Op een Zwitsers bakkersbal ontmoette hij zijn vrouw. Na tien jaar vroegen een oom en tante vanuit Amsterdam of hij hun bakkerij wilde overnemen. Zijn echt-

HILBRAND ROZEMA nd.nl/columns BEELD ND

‘De catechisatie vond ik maar moeilijk.’

genote, van huis uit Zwitsers ‘Reformiert’, zag de verhuizing eerst niet zitten. Eenmaal hier, kreeg zij op zekere dag contact met mormoonse zendelingen. Amerikaanse jongemannen, die in duo’s door Amsterdam circuleren, strak in het pak. Hartog geloofde, vertelde hij destijds, ook in een leven na de dood. ‘Hoe, dat weet ik niet precies.’ Het was zijn vrouw die echt mormoon werd. Later trouwde een dochter met zo’n zendeling (het trouwpak had hij al, waarschijnlijk) en ging in Utah wonen, in de zoutwoestijn. Zijn klein- en achterkleinkinderen zag hij alleen via Skype. ‘De catechisatie vroeger bij ons in het dorp vond ik maar moeilijk. Daar was ik altijd knap zenuwachtig voor. Ik laat ieder in z’n waarde. Vooral als het om geloof gaat, moet je leven en laten leven, vind ik. Als zij er nou gelukkig mee was? Ik heb er nooit één verkeerd woord over gezegd. Als ik doodga, word ik begraven uit de mormonenkerk, dan is het goed geregeld.’ Een levensverhaal met onverwachte wendingen. Ik dacht van alles, ook over het brood des levens, maar zei dat niet. Deze bescheiden, sympathieke man was geworteld in zijn ambacht, in het maken van heerlijke broden voor de mensen, met zijn enorme kolenschoppen van handen. Hij is alweer jaren uit de tijd gekomen, maar ik koop daar nog steeds brood. Zo voel ik me in deze stad toch een beetje thuis. Ambacht moet je koesteren. Het is een vorm van aandacht. En aandacht is een vorm van liefde. <

OMT steunt versoepelingen en kortere isolatie na besmetting

► DEN HAAG Nederland gaat verder van het slot. De verruiming van de coronaregels die het kabinet van plan was door te voeren, kunnen rekenen op groen licht van het Outbreak Management Team, zo meldt het OMT.

Kroegen mogen tot 01.00 uur openblijven, en iemand die besmet is met het virus hoeft niet zeven, maar vijf dagen thuis te blijven, mits deze persoon minimaal 24 uur klachtenvrij is. Over de voorgestelde maatregelen zegt het OMT dat die waarschijnlijk slechts een beperkt effect hebben op de piekbezetting in de ziekenhuizen

en op de ic. Daarom zijn ze verantwoord, zeggen de adviseurs, wier advies belangrijk is voor het kabinet. Het kabinet maakte voor het weekend al bekend welke versoepelingen het wilde doorvoeren. Voorwaarde hiervoor was wel een positief advies van het OMT. Dinsdag komen de betrokken bewindspersonen nog eens bijeen om het advies te bespreken. Zorgminister Ernst Kuipers maakt de officiële versoepelingen bekend. Deze gaan naar verwachting 18 februari in. Waarschijnlijk gaan de meeste nog bestaande regels eraf met ingang van 25 februari. Het OMT adviseert wel

om ook op de langere termijn de basismaatregelen in stand te houden, ‘zoals thuisblijven bij klachten, handen wassen, hoesten in de elleboog en goede ventilatie van ruimtes’. Verder ‘dienen maatregelen te allen tijde weer opgeschaald te kunnen worden als de situatie daartoe noodzaak geeft, zoals het ontstaan van een nieuwe variant’, schrijven de adviseurs. Het deskundigenteam vindt het beter om mensen niet direct volledig naar kantoor te sturen. Het nieuwe thuiswerkadvies wordt waarschijnlijk om maximaal de helft van de tijd naar het werk te komen. <

‘Bespreek wat het gedrag van een ander met je doet’

...Sinds de onthullingen van B00S over seksueel wangedrag bij The Voice klinkt de term ‘grensoverschrijdend gedrag’ steeds weer.

...Inge te Brake, voorzitter van de Landelijke Vereniging van Vertrouwenspersonen, legt uit wat deze term betekent.

► NIJKERK

Wat is de definitie van ‘grensoverschrijdend gedrag’? ‘Veel mensen associëren grensoverschrijdend gedrag met seksuele intimidatie. Maar grensoverschrijdend gedrag is een veel ruimer begrip, een containerbegrip. Dat gaat ook over pesten, discriminatie, racisme en intimidatie. Kort gezegd: dat wat iemand ervaart als grensoverschrijdend. Wat voor de één grensoverschrijdend is, ervaart een ander als een grap.’

Maar als er zo veel onder de noemer ‘grensoverschrijdend gedrag’ valt, is het begrip dan wel bruikbaar? ‘Enerzijds is het fijn dat het een ruim begrip is. Het geeft ruimte aan mensen om ongewenst gedrag te benoemen als zijnde grensoverschrijdend. Aan de andere kant ontstaat er ook vervuiling van de term. Ik pleit er daarom voor om niet te spreken over ‘seksueel grensoverschrijdend gedrag’ maar seksuele intimidatie. Laten we het beestje bij de naam noemen.’

Als je te maken krijgt met grensoverschrijdend gedrag, hoe kun je dan het beste reageren? ‘Het mooiste is om direct het gedrag

Inge te Brake

te benoemen en aan te geven dat je dat niet fijn vindt. Dat klinkt simpel, maar is voor veel mensen moeilijk. Zeker als er machtsverhoudingen in het spel zijn of als je groepsdruk ervaart, heb je moed nodig om je uit te spreken.’

Wat kan een leidinggevende doen om een veilige werkomgeving te creëren? ‘Die moet het goede voorbeeld geven. Op de werkvloer vinden we het nog steeds niet normaal dat mensen tegen elkaar zeggen ‘joh, ik vind het niet fijn dat je dit doet’ en dat de ander dan zegt ‘sorry, hoe kan ik je helpen?’. Dat moet echt anders. Edwin van der Sar, algemeen directeur van Ajax, sprak zondag met de pers over de situatie rondom Marc Overmars, zijn collega die zich schuldig heeft gemaakt aan seksuele intimidatie. Wat blijkt? De directie van Ajax en de raad van commissarissen

wisten van het gedrag van Overmars, maar zagen geen reden om zijn verlenging uit te stellen. De vrouwen die klachten hadden ingediend, kregen zo de indruk dat ze niet serieus worden genomen. Van der Sar had moeten zeggen: dit is vreselijk, we bevriezen nu alle lopende zaken en we gaan eerst luisteren naar wat deze vrouwen willen.’

Hoe belangrijk is een vertrouwenspersoon voor een bedrijf? ‘Een vertrouwenspersoon is belangrijk, maar het is ook heel belangrijk dat we leren om met elkaar te praten. Wat er bij Ajax en bij The Voice is gebeurd, is vreselijk, maar ook extreem. Veel vaker is er, in de privé- en werksfeer, sprake van een grijs gebied van flauwe opmerkingen of grapjes die net te ver gaan. Als we op die momenten met elkaar gaan praten, gewoon vertellen wat het gedrag van een ander met je doet, valt er een wereld te winnen.’ <

SCHORSING BIJ VOLT

Tweede Kamerlid Nilüfer Gündoğan (Volt) is geschorst als lid van de fractie vanwege meldingen van grensoverschrijdend gedrag tegenover mensen binnen haar partij. Wat ze misdaan heeft, laat de partij in het midden. Gündoğan is formeel nog lid van de partij en de Kamerfractie. Door de fractie is ze geschorst, wat betekent dat ze namens de partij niet zal deelnemen aan debatten en openbare optredens. Haar Kamerzetel kan de partij haar niet ontnemen.

nieuwsvandaag

10.00

Amersfoort

In het Mondriaanhuis zijn negen nieuwe schilderijen te zien van Piet Mondriaan.

HELE DAG

Oekraïne

Overleg van president Putin en de Duitse bondskanselier Olaf Scholz in Moskou.